

Strategidokument for barnehagemyndigheten – utvikling av et godt flerkulturelt barnehagetilbud i kommunene Tønsberg, Stokke, Nøtterøy og Horten

Mål:

Barnehagemyndigheten sikrer at det foreligger systemer som ivaretar et godt flerkulturelt barnehagetilbud.

Strategien tar utgangspunkt i:

- Lov om barnehager og rammeplan for barnehager
- FNs barnekonvensjon - Ved alle handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Strategien beskriver:

- Hva er et godt flerkulturelt barnehagetilbud?
- Hvordan utvikle gode flerkulturelle barnehager?
- Økonomiske virkemidler

Innledning:

Dagens barn vokser opp i et samfunn hvor globalisering og kontakt med ulike mennesker og kulturer er en naturlig del av hverdagen. Barnehagen kan bidra til økt forståelse for andre kulturer og levevis. Barnehagedeltakelse er på mange måter en trening i demokratiforståelse. Å delta i lek og finne venner er utgangspunktet for barns trivsel, danning og læring i barnehagen. Å få være en del av et barnefelleskap som ledes av kompetent personale, fremmer følelsen av tilhørighet, respekt og forståelse for andre og bidrar til å utvikle sosial kompetanse. Barn som går i gode barnehager, har derfor et godt grunnlag for å delta aktivt i samfunnet.

Befolkningen i Norge er preget av språklig, kulturelt og religiøst mangfold som vil være berikende og en styrke for fellesskapet i barnehagen. Barnehagen skal legge til rette for likeverdig dialog og samhandling mellom ulike grupper.

Det kulturelle mangfoldet skal gjenspeiles i barnehagen. Sosiale, etniske, kulturelle, religiøse, språklige og økonomiske forskjeller i befolkningen medfører at barn kommer til barnehagen med ulike erfaringer. Barnehagen skal støtte barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Barnehagen skal støtte at barn bruker sitt morsmål og arbeide aktivt med å fremme barnas norskspråklige kompetanse.

Barnehagens systematiske arbeid med barnas språkutvikling og språklæring er av betydelig verdi. Personalet må forplikte seg til å inkludere flerspråklige og flerkulturelle perspektiver. Perspektivene må omsettes i praksis i barnehagens hverdag.

Barn/foresatte støttes i bruk av sitt morsmål. Et barn som får mulighet til å videreutvikle førstespråket samtidig som det lærer et nytt språk, vil få støtte til en god utvikling av andrespråket. Dette er viktig for identitetsutviklingen og har stor betydning for barnets læring.

Språklig og kulturelt mangfold - kompetansehevingstiltak for barnehagemyndighetene 2012-14

For å kunne lære andrespråket bør barn få rikelig anledning til å delta i aktiviteter der språket må brukes aktivt. Barnehager som gir barn anledning til å delta i samtaler som inneholder mange ord og utvidede forklaringer, har særlig effekt på tospråklige barns utvikling av ordforråd og dermed også for deres senere leseforståelse.

Kvalitetsindikatorer for et godt flerkulturelt barnehagetilbud?

- Det er høy barnehagedeltakelse blant barn med minoritetsbakgrunn
- Det avsettes ressurser til språkopplæring
- Det gis systematisk kompetanseheving til personalet
- Mangfold ses som en ressurs og er en integrert del av barnehagens pedagogikk, innhold og organisering
- Det settes det fokus på språk og språkmiljø
- Det er flerspråklige ansatte i barnehage
- Det flerkulturelle perspektivet synliggjøres
- Det er sammenheng mellom barnehage og skole
- Det er et godt samarbeid med foreldre
- Det foregår systematisk tverrfaglig samarbeid

Hvordan utvikle gode flerkulturelle barnehager?

Det er høy barnehagedeltakelse blant barn med minoritetsbakgrunn

- Barn med minoritetsbakgrunn prioriteres til barnehageplass
 - opptak reguleres av den enkelte kommunes/barnehages vedtekter og kan ses som et tiltak i forbindelse med tidlig innsats.
- Rekruttering i samarbeid med helsestasjon, åpne barnehager, etc.

Det avsettes ressurser til språkopplæring og det gis systematisk kompetanseheving til personalet

- Øke kompetansen hos de ansatte på flerkulturelt mangfold
- Veiledningshefter gjøres kjent for og brukes av ansatte
- Erfaringsutveksling blant de ansatte og mellom barnehager
- Opplæring i helhetlige observasjoner og systematisk kartlegging
- Veiledningstilbud i kommunen

Mangfold ses som en ressurs og er en integrert del av barnehagens pedagogikk, innhold og organisering

- Benytte foresatte som ressurser
- Arbeid med barn som har minoritetsbakgrunn organiseres som en del av barnehagens allmennpedagogiske tilbud
- Arbeid med holdninger i personal- og foreldregrupper

Det settes fokus på språk, språkopplæring og språkmiljø

- Kartlegge barnehagens språkmiljø
- Det benyttes systematiske kartleggingsverktøy
- Det gjøres helhetlige observasjoner av det enkelte barn, med påfølgende refleksjoner, vurderinger og oppfølging
- Organisering i små grupper
- Barn skal få uttrykke seg på morsmålet sitt

Språklig og kulturelt mangfold - kompetansehevingstiltak for barnehagemyndighetene 2012-14

- Legge til rette for god språkutvikling på morsmål og norsk

Det er flerspråklige ansatte i barnehagene

- Det er en bevisst holdning og praksis ved ansettelse i barnehagene
- Ansette personale med minoritetsspråklig bakgrunn i grunnbemanning og som tospråklig assistanse
- Virkemidler/annonsetekst for å rekruttere flerspråklige ansatte

Det flerkulturelle perspektivet synliggjøres

- Synliggjøre ulike språk, kulturer og religioner i barnehagens innhold, planer, organisering og pedagogisk dokumentasjon

Det er sammenheng mellom barnehage og skole

- Rutiner for sammenheng, samarbeid og overgang barnehage - skole har flerspråklig perspektiv

Det er et godt samarbeid med foreldre

- Plan for foreldresamarbeid for minoritetsspråklige familier
- Bruke tolk
- "Foreldredialog" i den hensikt å utveksle kunnskap for å få bedre kjennskap til hverandre
- Utarbeide og oversette informasjonsmateriell til foreldre
- God kontakt med foresatte må etableres tidlig.

Det foregår systematisk tverrfaglig samarbeid

- Gode rutiner for tverrfaglig samarbeid med helsestasjon, barnevern, PPT og andre aktuelle instanser som finnes i kommunen

Økonomiske virkemidler

- Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen for minoritetsspråklige barn i førskolealder (øremerket)
- Kompetansemidler fra fylkesmannen (etter søknad)
- Kommunens egne kompetansemidler
- Øvrige statlige støtteordninger

Eksempler på bruk av tilskuddsordninger

- Tilskuddet utbetales etter dokumentert regnskap/rapport (Horten/Tønsberg)
- Ansettelse av språkpedagog og tildeling av timer fra barnehagemyndigheten (Stokke)
- Tilskudd ved bosetting av personer med alvorlige, kjente funksjonshemminger og/eller adferdsvansker. (Nøtterøy)

Lovverk/Referanser

FNs barnekonvensjon

Barnehageloven med rammeplan

Temahefte - Språklig og kulturelt mangfold (KD)

Temahefte – Språkmiljø og språkstimulering i bhg (KD)

Språklig og kulturelt mangfold - kompetansehevingstiltak for barnehagemyndighetene

2012-14

Veilederen - Språk – mye mer enn bare prat	(KD)
Stortingsmelding 24, Framtidens barnehage	(KD)
Variasjon i minoritetsspråklige barns språkkompetanse	(Masteroppgave av J. M. Berg)
Ressurshefter: Barn med flere språk	(Horten)
Høytider i barnehagen	(Horten)
Flerspråklige barn i barnehagen	(Nafo)

Tips til ressurser

- Samarbeid med Nafo
- Samarbeid med Skien kommune
- Lær meg norsk før skolestart.

